

bet in singulis ianum valorem ac si pro una offerretur. — Secundo infero, suffragia oblata pro defunctis, integre illis prodesse secundum totum valorem, quem habent, prout ab offerente procedunt; ut, verbi gratia, si satisfactione, quam ego exerceo, pro me facta valearet ex justitia ad remissionem quatuor graduum purgatorii, totidem remittit illi animae, pro qua offeruntur. Probatur ex dictis supra de satisfactione pro aliis viventibus, ubi ostendimus, non minui valorem satisfactionis eo quod pro alio fiat; nam omnia, que ibi adduximus, non minus habent locum in satisfactione facta pro animabus purgatorii, quia neque est opus minoris charitatis, neque ex eo capite in aliquo minuitur valor satisfactionis. Unde ulterius infero, non minus operari aequalem satisfactionem in una anima purgatorii, quam in alia, etiamsi illae inter se sanctitate, aut meritis inaequales sint. Probatur, quia valor satisfactionis pro alio non sumitur ex dignitate personae, pro qua offertur, sed ex dignitate personae operantis, et conditione operis; agimus enim de satisfactione ex opere operantis, quidquid sit de opere operato, de quo in 3 p. dictum est, vel de applicatione indulgentiarum, de qua infra dicemus. Solum ergo requiritur ex parte ejus, pro quo offertur, quod sit capax talis satisfactionis, eique obicem non ponat; in quo aequales sunt omnes animae purgatorii, etiamsi aliqui in gratia et meritis inaequales sint. Assumptum patet, quia haec satisfactione pro alio est velut donatio quædam, quæ illi fit; ut autem donatio tota sit valida, satis est, quod is, cui fit, sit capax ejus, et is, qui donat, habeat voluntatem donandi totum. Nec ex parte Dei potest hic intercedere inaequalitas, quia jam supponimus remissionem fieri ex certa lege justitiae commutativa, quæ respicit aequalitatem rei, non conditionem personae, nisi quatenus haec redundat in moralem valorem operis, vel est necessaria dispositio ad effectum; in praesenti autem neutrum istorum habet conditio majoris, vel minoris sanctitatis aut meriti in persona, pro qua offertur suffragium; et ideo secundum legem justitiae non confert ad majorem vel minorem effectum aequalis suffragii. Quomodo autem intelligi possit quædam sententia Anselmi in superioribus citata, in seq. sect. dicam. Secus vero est, si suffragium offeratur pro pluribus animabus purgatorii; tunc enim non aequalis effectum habebit in singulis, ac si pro una tantum fieret, quia, cum

sit finiti valoris, dividitur inter illas, ut in 2 sect. generatim dictum est. Quapropter, si aliquis applicat totam suam satisfactionem alieui animæ in particulari, et vult simul alteri prodesse, non poterit id facere per modum solutionis, sed ad summum per modum impetrationis, aut meriti de congruo, eo modo, quo in presenti possunt habere locum, juxta superius dicta.

Sintne omnes animæ purgatorii capaces suffragiorum.

9. Tertio ex dictis definitur quæstio supra huc remissa, an omnes animæ purgatorii sint capaces suffragiorum. Loquendo enim generatim et indefinite de suffragiis, dicendum est, omnes esse capaces illorum, quia sunt in gratia, et habent culpas remissas, et aliquod debitum poenæ, quod pro eis solvi possit. Dico autem, *loquendo generatim et indefinite*, propter catechumenos, seu omnes illos qui sine baptismo in re suscepto salvati sunt, et in purgatorio existunt; de quibus dubitari potest, an sint capaces quorumcunque suffragiorum; nam de aliquibus res videtur certa, scilicet, de privatis suffragiis, quæ unusquisque de suis satisfactionibus pro illis offerre potest; nam ad haec sufficit unio charitatis, et intentio operantis, et indigentia recipientis. Atque ob hanc causam etiam ante legem gratiae poterat esse communicatio suffragiorum vivorum ad defunctos, ut constat ex 2 Machab. 12, et nunc catechumenus potest orare et suffragium offerre, vel pro alio catechumeno, vel pro baptizato defuncto; ergo a fortiori poterit baptizatus suffragari catechumeno defuncto. Denique nihil fingi potest, quod impedit, quia character baptismalis nulla ratione necessarius est ad hunc effectum. De suffragio autem singulari, quod ex opere operato impenditur per sacrificium Missæ, dubitari potest, an offerri possit pro catechumeno defuncto, quod disputavi superiori tom., disput. 79, sect. 10, ubi partem neganteum cum Augustin., Chrysostomo et D. Thom., definivimus. De suffragiis item communibus Ecclesiæ idem interrogari potest, de quibus breviter dico pendere ex intentione Ecclesiæ: nam de potestate nihil video quod repugnet, magis quam in privatis suffragiis. De facto vero non videtur haec esse intentio Ecclesiæ regulariter loquendo, sed cum sit mysticum corpus visibile, tantum pro membris suis per visible sacramentum sibi conjunctis orat, et suffragia offert, quæ pro suo communi nomine flunt.

Quod optimè confirmat canon trigesimus quintus Concilii Brachar. primi, qui sic habet: *Placuit ut catechumenis, sine redemptione baptismi defunctis, neque oblationis sanctæ commemoratio, neque psallendi impendatur officium.* Tandem interrogari posset de suffragiis indulgentiarum, de quibus infra suo loco dicemus.

SECTIO VII.

Quæ conditiones requisitæ sint ex parte ejus pro quo offertur suffragium, ut infallibilem habeat effectum.

1. *Prima conditio ex parte ejus, pro quo offertur suffragium.* — *Non potest unus alteri remissionem culpæ mereri.* — In hac et sequenti sectione breviter comprehendemus cetera omnia, quæ de his suffragiis tractare proposuimus; nam omnia reducuntur ad conditiones offerentis suffragium, vel ejus, pro quo offertur. Prima ergo conditio requisita ex parte ejus, pro quo suffragium offertur, est, ut culpa, ratione ejus pœnam mereatur, jam ei sit remissa. Ratio est, quia fieri non potest ut remittatur pœna ante remissam culpam, quia quandiu culpa manet, intrinsece manet homo dignus pœna; ergo non potest aliquis efficaciter obtinere alteri remissionem pœnae, nisi supponat ab illo ablatam intrinsecam dignitatem ejus, quæ est culpa. Dices: non oportet ut supponat culpam ablatam, sed quod pro illa etiam satisficiat. Respondeatur, non posse unum pro culpa alterius condigne satisfacere, sed hoc fuit proprium Christi propter excellentiam personæ ejus. Imo nec de congruo potest unus mereri, aut obtinere alteri immediate remissionem culpæ, etiam venialis, sed ad summum potest unus alteri mereri auxilium, quo se disponat ad culpæ remissionem vel illam mereatur, quia culpa dicit moralem inordinationem morali modo adhuc permanente, quam reatus pœnae, ut sic, non includit. Et ideo, si culpa non sit remissa, non habet locum suffragium satisfactionis pro pœna, sed prius impetranda erit dispositio ad remissionem culpæ, ut postea locum habeat suffragium pro remissione pœnae.

Secunda conditio ex parte ejus, pro quo suffragium offertur.

2. Secunda conditio est, ut is, pro quo suffragium offertur, sit in statu gratiae. Hæc conditio non est eadem cum præcedente, nam

potest aliquis habere reatum pœnæ ex culpis remissis, et non esse in statu gratiae, sicut e contrario potest esse in statu gratiae, et non habere remissam omnem culpam veniale. Solum in animabus purgatorii semper sunt inseparabiliter conjunctæ hæc duæ conditiones, quia constat esse in statu gratiae, et cum illa habere semper omnem culpam remissam, ideoque ex neutro capite potest impediri effectus suffragii pro eis oblatis. Nam licet contingat justum mori nondum remissis omnibus culpis venialibus, tamen in ipsomet instanti separationis animæ a corpore, omnis culpa venialis ei remittitur, ut supra declaratum est. Et ideo statim manet capax cujuscunque suffragii quantum ad remissionem pœnæ. Ex quo recte animadvertis Durand., in 4, d. 41, q. 1, n. 5, suffragia vivorum non posse prodesse defunctis quoad remissionem culpæ venialis, quia, si sit conjuncta cum mortali, remitti non potest, nec talis homo est capax suffragii, ut jam dicemus. Si vero est sola, statim in ipso instanti separationis animæ a corpore remittitur; et ideo nunquam anima separata est capax suffragiorum quoad hunc effectum. Et quamvis dici posset, suffragia, quæ fiunt pro agonizante, posse illum juvare ad hunc effectum per modum impetrationis, vel meriti de congruo, tamen id non est necessarium, quia ex perfectione charitatis, et ex necessitate talis status infallibiliter consequitur motus voluntatis sufficiens ad tollenda omnia peccata venialia. Conditio ergo posita locum habet in viventibus, in quibus potest esse reatus pœnae temporalis relictus ex aliquibus culpis remissis, simul cum alia culpa mortali.

3. *Ratio hujus conditionis.* — Ratio autem generalis hujus conditionis est, quia qui est in peccato mortali, est omnino indignus omni remissione tam culpæ, quam pœnae; et ideo non solum est impotens ad propriam satisfactionem exhibendam, sed indignus etiam, ut aliena ei applicetur, vel pro eo acceptetur. Qua ratione diximus in superioribus, etiam satisfactionem Christi non applicari, ut habeat effectum ex opere operato in eo qui in statu peccati mortalis, vel sacramentum recipit, vel pœnitentiam injunctam implet, vel sacrificium offert, aut pro eo offertur, et de indulgentiis Ecclesiæ idem infra ostendemus; ergo majori ratione idem dicendum est in praesenti. Tandem est hic propria ratio, quia hæc communicatio suffragiorum fundatur ex parte hominum in unione

charitatis; ergo in his qui non sunt per charitatem uniti aliis justis, non possunt haec suffragia effectum habere; hujusmodi autem sunt qui gratia carent; ergo. Quocirca pacatum illud, et promissio Dei, quam diximus in hoc negotio intervenire, intelligitur respectu amicorum, quia alii non sunt digni, nec capaces hujus sacramenti. Et hoc ipsum fundari potest in valore morali, et proportione nostrae satisfactionis; nam, licet moraliter ad hoc valeat, ut homini justo et sancto remittatur tanta pena temporalis, non vero ut remittatur homini inimico Dei, et ideo, si pro illo offeratur, non est acceptatione digna; imo qui scienter illam offerret, Deum ipsum offenderet; aliud est enim pro peccatore orare, ut ei remittatur culpa per convenientia auxilia et ordinatas dispositiones, aliud vero postulare, ut manente statu culpæ, aliqua pena remittatur, quod est inordinatum et contra debitum talis status. Quod etiam ita declaratur, quia quilibet reatus poenæ conjunctus peccato mortali secundum præsentem justitiam fit æternus, et ideo per satisfactionem quamcunque temporalem tolli non potest. Neque in hac resolutione invenio difficultatem alicujus momenti.

4. Num suffragium pro existente in peccato mortali oblatum recedente fictione habeat effectum. — Quæri vero potest, an illud suffragium acceptetur a Deo, ut saltem postea, si homo ille resurgat, et tollatur impedimentum peccati, ei proposita talis satisfactio, ad eum modum, quo dicunt Theologi dari effectum sacramenti, vel satisfactionis sacramentalis, recedente fictione. Respondeo, non posse hoc in præsenti affirmari cum sufficienti fundamento, quia nullo testimonio vel ratione probari potest, Deum acceptare talem satisfactionem pro tali persona in hujusmodi eventu; neque etiam hoc est debitum ex natura rei satisfactioni oblate pro illo qui est in peccato mortali. Et ideo non censeo esse illi fructuosam talem satisfactionem, quando a peccato resurget. Imo satisfactio oblate pro justo, qui solum habet culpas veniales nondum remissas sine alio reatu poenæ, neque illi tunc prodest, neque illi servatur in acceptatione divina, ut post remissam culpam veniale incipiat illi prodesse ad solutionem poenæ, quia nec propria satisfactio prodest hoc modo ipsimet homini justo, ut supra vixum est; ergo nec satisfactio oblate pro homine existente in peccato mortali potest illi prodesse modo prædicto. Quid autem de illa

satisfactione dicendum sit, paulo inferius explicabitur.

Tertia conditio ejus, pro quo suffragium offeretur.

5. Dubium circa hanc conditionem.—Resolvitur. — Tertia conditio requisita ex parte illius, pro quo satisfactio offeretur, est, ut effectu satisfactionis indigeat, id est, quod sit debitor alienus poenæ. Quia ei, qui nihil debet, nihil remitti potest. Et hac ratione non possunt suffragia pro beatis offerri, quia nullius poenæ rei sunt. Et, si contingat suffragium offerri pro aliquo vivente adeo puro et sancto, ut nullius poenæ reatum habeat, non poterit in illo habere effectum. Quæri vero potest, an saltem pro illo acceptetur, ut si fortasse postea peccet, et remissionem culpæ consequatur, poena etiam propter tale suffragium remittatur. Respondeo, non acceptari, nam etiam propria satisfactio a justo exhibita pro seipso, si illa tunc non indigeat, quia nullius poenæ pro tunc debitor est, non acceptatur statim veluti in solutionem poenæ, cuius reatus per futurum peccatum contrahendus est; ergo multo minus acceptabatur hoc modo satisfactio unius pro alio oblata. Antecedens in superioribus tractatum est, ejusque generalis ratio esse videtur, quia non potest quis prius esse dignus remissione, quam sit dignus poena; nec prius solvere debitum, quam illud contrahat. Quod maxime verum habet in debito, quod per actionem injuriosam contrahitur. Et quidquid sit, an hoc implicet contradictionem (posset enim hoc facile controverxi), sine dubio non est ordo conveniens juxta rerum naturam, seu exigentiam; nec etiam expediens, si moraliter res consideretur; posset enim, quantum est ex se, occasionem praebere facilius peccandi, si quis intelligeret esse solvendum a poena propter præteritas actiones, etiam si de novo peccet, sine alia applicatione vel satisfactione, præter dispositionem necessariam ad remissionem culpæ. Itaque in eo casu tale suffragium omnino caret effectu in illo, pro quo offeretur, neque pro tunc, neque etiam in aliud tempus pro illo acceptatur.

6. Non requiri ut is, pro quo satisfit, sit impotens ad per se satisfaciendum. — Præterhas conditions aliqui requirunt, ut non solum quis indigeat remissione poenæ, sed etiam ut sit impotens ad satisfaciendum pro illa. Sed jam supra diximus cum D. Thoma, hanc conditionem non esse necessariam; et

loquendo generaliter de satisfactione, ut includit satispassionem, seu quamcunque justam solutionem, id est certissimum; alias nunquam possent suffragia prodesse animabus purgatorii, quia semper illæ possunt solvere, saltem patiendo sufficienter. Si vero intelligatur de satisfactione proprie et in rigore sumpta, sic e contrario sequitur, vix posse suffragia prodesse viventibus, sed tantum defunctis, quia viventes semper sunt in statu satisfaciendi, et rari sunt, qui non possint per se satisfacere, saltem per intensos actus doloris et contritionis, præterquam quod sine fundamento exigitur talis conditio, præter legem charitatis et justitiae, ut superius a priori declaratum est.

7. Non requiritur ut is, pro quo satisfit, satisfactionem acceptet aut cognoscat. — Præterea requirunt aliqui acceptationem formalem, et consequenter cognitionem suffragii pro se oblati; sed jam etiam diximus, hoc non esse per se necessarium, quia sufficit generalis voluntas, quam unusquisque justus habet obtinendi remissionem poenæ, et solvendi Deo quacunque ratione possit; nam per hoc sufficienter habet implicitam voluntatem acceptandi solutionem pro se oblatam, etiamsi ignoret, ut inter viventes saepe contingit. Quod etiam confirmat Ecclesiæ usus; offerunt enim fideles sua opera pro aliis amicis viventibus, etiam illis ignorantibus ac nescientibus. Et de animabus purgatorii satis dubia res est, an cognoscant suffragia, quæ pro eis offeruntur, et a quibus offerantur, quia neque in Verbo vident quæ hic agimus, nec fortasse naturali virtute hæc possunt in tueri, ut sentit August., lib. de Cura pro mort. agend., c. 43. Nec etiam videtur debitum statui illarum animarum, ut hæc illis revelentur; ergo hæc cognitione non est necessaria ad effectum suffragii; sed saepe fortasse prius in se sentit anima fructum suffragii, et ex effectu cognoscit aliquod suffragium esse pro se oblatum, saltem confuse et generatim. Et licet interdum ab Angelo custode discat in particulari a quo oblatum fuerit, illa tamen scientia non est prærequisita ut suffragium operetur. Unde acceptatio, quæ subsequitur, potius est per modum cuiusdam complacentiæ, vel gratitudinis, quam ut conditio necessaria ad effectum suffragii. Sufficit ergo acceptatio divina, a qua per se pendet hic effectus modo superiorius declarato; nam ex parte ejus, pro quo offeretur, satis est non repugnantia seu virtualis consensus. Denique

alii requirunt ex parte ejusdem personæ speciale aliquam dispositionem, vel meritum ad hunc effectum; sed hoc etiam exclusimus in superioribus, ideoque tres conditions propositæ sufficiunt.

SECTIO VIII.

Quæ conditions requirantur ex parte offerentis suffragium.

1. Prima conditio. — Ex parte offerentis satisfactionem tres aliae conditions videntur necessarie. Prima conditio est, ut sit in gratia quando efficit opus, per quod vult alterum juvare, sive vivum, sive defunctum. Hæc est communis sententia Scholasticorum, d. 49, 20 et 45, ubi D. Thom., q. 2, art. 1; quæstiunc. 3, et 3 part., q. 82, art. 6; Soto, q. 2, art. 1, et d. 49, q. 1, art. 2; Anton., 3 p., t. ult., c. 2; Viguier., in Sum., c. 16, § 4, vers. 33. Ratio a priori est, quia opus in mortali peccato factum non est alicuius valoris moralis apud Deum ad satisfaciendum, juxta illud 1 ad Cor. 3: *Si distribuero in eibos pauperum omnes facultates meas, charitatem autem non habeam, nihil mihi prodest.* Et confirmatur, quia hac ratione supra ostendimus contra Scotum, et alios, peccatorem non posse satisfacere pro poena debita propter alia peccata remissa, quia poenale opus sine gratia factum non habet moralem valorem necessarium ad solvendum tale debitum; ergo multo minus poterit sufficere ad solvendum pro alio; nam solutio pro alio supponit protestatem ad solvendum pro se, et simpliciter requirit valorem in ipso opere. Præsertim, quia ostensum est, hanc satisfactionem pro alio esse debere de condigno, et de justitia, cuius capax non est homo in peccato mortali existens.

2. Num suffragia nomine Ecclesia facta a ministro existente in mortali aliis prosint. — **Ratio dubitandi pro parte affirmativa.** — **Ratio dubitandi pro negativa.** — **Prima sententia.** — Atque hæc assertio certa est de suffragiis, quæ offeruntur a privatis personis proprio nomine. Sunt autem præter hæc, duo genera operum, seu suffragiorum, de quibus potest dubitari. Primum de suffragiis, seu orationibus, aut divinis officiis, quæ publice fiunt a ministris Ecclesiæ pro defunctis; nam illa non fiunt ab hujusmodi ministris nomine proprio, sed nomine Ecclesiæ. Et ideo difficultas est, si ipsi ministri omnes sint in peccato mortali, an nihilominus prosint defunctis.

Videntur enim prodesse; nam quando aliquis operatur nomine alterius, valor operis non pensatur ex dignitate proximi operantis, sed ejus, cuius nomine operatur; ut si rex per nuncium petat aliquid, dignitas petitio-
nis non consideratur ex petitione nuncii, sed regis, cuius nomine fit. Nam ob hanc etiam rationem sacrificium oblatum a malo sacer-
dote nihilominus operatur, quia non in sua, sed in Christi persona illud offert. In contrari-
um vero est, quod Gregorius in Pastorali,
p. 1, c. 21, ait: *Solicite formidandum, ne qui placare posse iram Dei creditur, hanc ipse ex proprio reatu mereatur; cuncti enim liquido novimus, quia cum is, qui displicet, ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora provocatur.* Multi enim graves auctores docent, peccatum ministrorum Ecclesiae in his publicis suffragiis et orationibus non impedi-
re, quominus suum effectum habeant in animabus, pro quibus offeruntur. Ita divus Thom., dict. quæstiunc. 2; et Soto, d. 43, q. 2, art. 1; et idem sentit Navar., in tract. de Orat., c. 19, concl. 4, n. 59 et seq., et in c. 20, n. 39, et sequentibus locis ait, has orationes habere effectum ex opere operato ex institutione Christi, vel Ecclesiae, citans Gabrielem, lect. 57 in canonem, et Gersonem.

3. *Orationem factam a pravo ministro nomine Ecclesiae habere vim impetrandi.* — Duo vero necesse est in oratione distinguere, scilicet impetrationem, sub qua meritum de con-
gruo involvimus; et satisfactionem propriam per modum condigne solutionis; meritum autem de condigno non hic habet locum, quia, ut supponimus, nunquam invenitur in pura creatura respectu alterius. Igitur quoad impetrationem non est dubium quin oratio facta nomine Ecclesiae habeat vim impetrandi apud Deum, etiamsi ministri qui orant, sint in peccato, quia tunc non pensatur efficacia orationis ad impetrandum ex conditione proximi orantis, sed ex dignitate principalis pe-
tentis, quae est Ecclesia, ut ratio prius facta probat, et latius traditur in materia de sacri-
ficio quantum ad orationes et cæremonias Missæ. Neque contra hoc procedit dictum Gregorii supra citati; nam loquitur de illo qui propria auctoritate et ut persona privata intercedit. Quin potius non solum oratio facta a ministro existente in peccato, sed etiam facta ab illo peccaminose, potest esse hoc modo fructuosa, et impetratoria, quia oratio illa quoad substantiam bona est, et ut sic sit no-
mine Ecclesiae, et ideo non potest personalis

malitia, quam minister adjungit, Ecclesiae in-
tercessionem et impetrationem impedire.
Unde quoad hunc modum suffragandi per
modum impetrationis facilis est doctrina D.
Thom., qui nunquam aliud explicuit, sed so-
lum dixit valere posse suffragia post hanc
vitam ex opere operantis et operato.

4. *Suffragium per modum solutionis a pravo ministro nomine Ecclesiae factum, non habent effectum.* — *Discrimen inter impetrationem et satisfactionem.* — At vero quoad satisfactionem et consequenter quoad modum suffragii per modum solutionis, seu satisfactionis, non vi-
dendentur posse habere effectum suffragia Ec-
clesiae, quia per malos ministros flunt, etiam-
si nomine Ecclesiae ea facere dicantur, quia
opus est satisfactorium quatenus pœnale est,
atque adeo quatenus est personale et pro-
prium talis personæ, quæ per illud patitur.
Opus autem, quod fita ministris Ecclesiae, re-
latum ad ipsam Ecclesiam, non habet ratio-
nen pœnalis operis; ergo ut sic non est sa-
tisfactorium. Solum ergo est satisfactorium,
quatenus est opus talis ministri operantis;
nam solum est pœnale, ut relatum ad perso-
nam ejus; ergo, si talis persona sit inimica
Dei, non potest illud opus esse satisfactorium,
quantum est ex opere operantis. In quo est
magna differentia inter impetrationem et sa-
tificationem; nam impetratio fundatur in
oratione solum ut est petitio et significatio
voluntatis et desiderium Ecclesiae, quæ qua-
tenus est unum corpus mysticum, loqui potest
per unum vel alium ministrum, quæ locutio
ut est signum quoddam per quod Ecclesia sua
desideria representat Deo, accipit ab illa
quædam dignitatem et efficaciam ad impe-
trandum; satisfactio vero quæ per eamdem
orationem fieri potest, fundatur in illa qua-
tenus opus pœnale est; sub qua ratione non
refertur ad Ecclesiam, nec nomine illius sus-
tinetur, ut siedicam. Cujus etiam signum est,
quia nulla alia opera poenalia, vel satisfac-
toria fieri solent ab Ecclesia per ministros suos
ad satisfaciendum Deo nomine totius corpo-
ris, sed tantum orationes vel sacrificia, aut
alia signa religiosi cultus. Et confirmatur,
quia quando Ecclesiae ministri sunt justi et
publica suffragia seu orationes offerunt Deo,
tale opus ut es ab ipsis satisfactorium est;
illa vero satisfactio est personalis et propria
ipsorum operantium, quam ex vi sui mini-
strierii non tenentur offerre pro alio, verbi
gratia, defuncto, pro quo talia suffragia fieri
jubentur; nam sine tali satisfactione possunt

ministri suo muneri satisfacere, quantum est
ex vi hujus obligationis. Præter hanc vero
satisfactionem non est alia, quæ correspon-
deat illi operi quatenus est, ut sic dicam, to-
tius Ecclesiae operantis per ministrum, quia
nihil est in quo possit fundari hæc satisfactio,
tum propter rationem factam, quod pœnali-
tas operis non spectat ad Ecclesiam ut sic;
tum etiam quia tota satisfactio, quæ in illa
pœnitate fundari potest, jam est exhibita
ab ipsa particulari persona operante; ergo
in his suffragiis, ut sunt ab Ecclesia, nihil
satisfactionis est quasi ex opere operantis
ipsius Ecclesiae.

5. *Orationes nomine Ecclesiae factæ, non habere effectum ex opere operato.* — *Objectio.*
— *Solvitur.* — Quod autem Navarrus ait de
satisfactione ex opere operato, si cum pro-
prietate et rigore sumatur, mihi verisimile
non est, nam ex institutione Christi nullum
habemus opus, vel signum satisfactorium ex
opere operato præter sacrificium et sacra-
menta, neque aliud nobis fingere licet sine
certo testimonio, et Ecclesiae traditione; neu-
trum autem habemus. Ecclesia vero non ha-
bet potestatem ad instituenda signa operantia
similes effectus ex opere operato, proprie lo-
quendo. Dices: hæc suffragia ex institutione
Ecclesiae sunt impetratoria ex opere operato;
ergo etiam esse possunt satisfactoria. Respon-
detur, negando assumptum, si proprie loqua-
mur, sed solum sunt hæc suffragia, ut flunt no-
mine Ecclesiae, impetratoria ex opere operan-
tis, ita tamen ut operans seu orans intelligatur
esse tota Ecclesia, licet per ministrum oret; non
est autem ita satisfaciens per ministrum, ut de-
claratum est. Unde institutio Ecclesiae non
facit immediate ut opus sit impetratorium,
sed facit ut oratio fiat a ministro nomine Ec-
clesiae, et inde quasi ex natura rei sequitur,
ut talis oratio ob Ecclesiae sanctitatem sit Deo
accepta ad impetrandum. Et ob eam rem, ut
opinor, quo Ecclesia fuerit sanctior et dignior,
eo talis oratio magis erit accepta Deo, et sub
hac ratione sanctitas ministri multum con-
ferre potest ad hanc impetrationem, ut ex-
presse docuit Alexand. P. in epist. 2, et ha-
betur in c. *Ipsi sacerdotes*, 1, q. 1.

6. Hinc etiam censeo, hanc vim horum suf-
fragiorum quoad impetrationem non prove-
nire ex speciali potestate quam Christus de-
derit Ecclesiae ad conferendum operibus suo-
rum ministrorum aliquem effectum ex opere
operato, sed provenire ex natura rei, suppo-
sita solum institutione talis congregationis, et
unitatis ejus. Unde non solum in lege nova, sed
etiam in lege veteri, et naturæ, erat in Eccle-
sia ille modus orandi et impetrandi a Deo
nomine totius Ecclesiae, quamvis tunc nullus
esset effectus ex opere operato. Igitur nullo
fundamento dici potest, hæc suffragia esse sa-
tisfactoria ex opere operato. Dixi autem, *pro-
prie, et in rigore loquendo*, quia per modum
indulgentiæ posset Ecclesia applicare per hæc
suffragia aliquid satisfactionis de thesauro
suo: nec dubito quin posset ita id facere,
ut illa applicatio haberet effectum indepen-
ter a sanctitate ministrorum, juxta ea, quæ
dicemus disputationibus sequentibus. Tamen
non constat Ecclesiam concessisse talem in-
dulgentiam, applicandam per omnia hæc suf-
fragia. Debuisset enim talis indulgentia con-
cedi, aut ab aliquo Summo Pontifice, aut a
generali Concilio; nullum autem *decre-
tum* aut testimonium eorum circa hoc habemus,
nec etiam traditionem; non potest ergo ita li-
bere sine fundamento affirmari. Concludo igit-
ur, hæc suffragia nomine Ecclesiae facta per
ministros pravos, valere quidem per modum
impetrationis, non vero per modum satisfac-
tionis, seu solutionis; loquimur autem extra
sacrificium Missæ, nam illud satisfactorium
est ex opere operato.

*Quod sit discrimen inter publica et privata
suffragia ad impetrandum, vel satisfac-
tendum.*

7. Sed objicit aliquis, juxta hanc nostram
sententiam, nullum esse discriminem inter suf-
fragia publica et privata, quia etiam oratio
private personæ potest per modum impetra-
tionis aliis prodesse. At ex Navarro supra res-
pondenti potest negando sequelam, et proba-
tionem ejus, quia Deus non audit orationem
peccatoris, quatenus est ejus, juxta illud Joan.
9: *Deus peccatores non exaudit*, audit tamen
orationem peccatoris quatenus est alterius,
scilicet Ecclesiae. Sed contra hoc est, quia, ut
D. Thom., 2, 2, q. 83, a. 16, ex August., tract.
34 in Joan., verbum illud Joan.: *Deus pec-
catores non exaudit*, a cæco fuit dictum non-
dum perfecte illuminato; et ideo aut admit-
tendum non est, aut pie exponendum de pec-
catore petente, quatenus peccator est, id est,
prava et indigna petente; si autem pia oratio
a peccatore fundatur, impetratoria esse po-
test, quia non in sanctitate orantis, sed in di-
vina misericordia fundatur. Sic ergo oratio,
facta a peccatore pro alio, potest esse impetra-
toria ob eamdem rationem: ergo nulla erit dif-

ferentia inter suffragia facta ab aliquo peccatore, ut ministro Ecclesiae, vel ut privata persona, quia utroque modo sunt impenetratoria, et neutro modo sunt satisfactoria. Consequens autem est contra communem modum loquendi Theologorum, et præsertim contra D. Thom., 3 p., q. 82, a. 6. Quem locum duobus modis ibi interpretatus sum, qui nunc non omnino videntur satisfacere. Unus est, quod oratio peccatoris, ut est a privata persona, licet impenetrare possit ex misericordia Dei, non tamen est impenetratoria de condigno. Verumtamen etiam oratio facta a ministro Ecclesiae, ut talis est, non est impenetratoria de condigno; imo nulla oratio facta pro alio quocunque justo, vel etiam a tota Ecclesia, est impenetratoria de condigno, juxta doctrinam D. Thom., in citato loco 2. 2, quia hoc est proprium Christi Domini. Alius modus erat, differentiam illam intelligendam esse de oratione peccatoris formaliter, id est peccaminose facta, nam hæc, si fiat a privata persona, nunquam est impenetratoria; si vero fiat nomine Ecclesiae, potest esse impenetratoria, supponendo, id, quod petitur, justum esse et sanctum, quamvis in modo vel intentione ministri male petatur. Quæ differentia vera mihi videtur, sed aliquid amplius videntur intendere D. Thom. et Theologi.

8. *Prior resolvendi modus.* — Propter quod dici posset, orationes, quæ fiunt nomine totius Ecclesiae, adeo esse efficaces, ut immediate impetrant a Deo remissionem poenæ temporalis, idque infallibiliter, et ex certa promissione, propter singularem amorem et sanctitatem totius Ecclesiae; vel etiam quia in hac Ecclesia est potestas ad applicandum Christi satisfactionem, vel potius ad impetrandum ut Deus eam applicet; et hoc facere intendit per hujusmodi orationes publicas, et impenetrare a Deo, ut sub hac ratione eas acceptet, præsertim quando per modum suffragii eas offert pro defunctis. Et fortasse hoc solum intendit Navar., cum dixit hæc suffragia esse satisfactoria ex opere operato, quod est probabile in hocsensu, quamvis melius, et proprius hoc totum comprehenditur sub nomine impenetracionis, qua fortasse est certa et infallibilis ex statuta Dei lege, non propter meritum de condigno, sed propter speciale vim, et efficaciam concessam Ecclesiae ad applicandam Christi satisfactionem. Et quamvis aliquis contendat non esse omnino infallibilem, quia de tali lege aut promissione non constat, tamen verisimile est ob alias congruentias, orationes

Ecclesiæ saepe ad hunc effectum exaudiri. De orationibus autem privatis non est similis ratio; nam supra ostendimus, etiam justos nunquam impenetrare alteri immediate liberalem poenæ remissionem, quod multo est certius de persona in peccato existente. Præterea, etiamsi non admittamus Ecclesiæ suffragia vel orationes habere hunc speciale effectum impenetrandi immediate remissionem poenæ liberalis, seu per solam applicationem satisfactionis Christi, adhuc possumus constituere aliquam differentiam; nam oratio Ecclesiæ, facta per malos ministros, semper in conspectu Dei consideratur ut petitio facta ab amico, et ideo semper retinet illam efficaciam, vel valorem, quem oratio habere potest ad impetrandum ex dignitate personæ orantis; oratio autem facta a peccatore in persona propria, omnino amittit efficaciam ex parte personæ petentis, quamvis aliquando exaudiri possit ex sola benignitate, et liberalitate divina. Et hæc videntur sufficere de suffragiis communibus Ecclesiæ.

9. *Quando censendus sit aliquis nomine Ecclesiæ orare.* — *Navarri sententia.* — Tractat autem Navar. supra, dict. e. 20 de Orat., n. 40, quando censendus sit aliquis orare ut minister Ecclesiæ, et numerat imprimit omnes clericos, etiam primæ tonsuræ. Deinde omnes religiosos, etiam novitios; item donatos et donatas tam Ecclesiarum secularium, quam regularium. Ac denique addit omnes, qui recitant orationes ab Ecclesia institutas, et tanquam res institutas ab ipsa, quia hoc ipso virtualiter volunt orare nomine ipsius, et ipsa Ecclesia instituendo tales orationes virtute etiam voluit, ut, quicunque vellent, possent suo nomine illas recitare. Sed hæc pie potius considerata, quam fundata videntur; nam quidam textus, quos allegat, nihil ad causam faciunt. Et mihi est dubia tam generalis et ampla regula; nam Ecclesia non instituit omnes orationes, ut nomine suo dicantur, sed etiam ut fideles habeant aliquem moralem modum certum, et sua auctoritate confirmatum, sicut Christus Dominus docuit Apostolos orare, *Pater noster*, etc. Illæ ergo orationes videntur proprie fieri nomine Ecclesiæ, quæ non solum ab ea institutæ sunt, sed dicuntur a ministris ad hoc deputatis ex præcepto, vel ordinatione sua; alia vero, quæ dicuntur omnino privata auctoritate, non videntur fieri nomine Ecclesiæ, etiamsi preces ipsæ, quæ recitantur, ab Ecclesia institutæ sint; de qua re plura dicturi sumus in seq. lib. agentes de

Interdicto. Superest dicendum de alio genere operum, quæ unus facit per alium, vel e converso quæ unus facit nomine alterius, ut quando unus dat eleemosynam per famulum, vel postulat ab alio, ut pro se, et nomine suo petat; et de hoc genere ac modo operandi dicemus commodius in punto sequente.

10. *Secunda conditio ex parte offerentis suffragium requisita.* — Est ergo secunda conditio requisita ex parte ejus, qui suffragium offerat, ut faciat opus proportionatum ad satisfaciendum ex conditione ipsius operis, ut est a tali operante. Hoc etiam est certum, nam satisfactio pro alio supponit satisfactionem in se, ut sic dicam, quia non potest pro alio fieri aliquid in pretium, nisi præintelligatur haberi in se pretii valorem; non potest autem fieri satisfactio in se, nisi per opera proportionata ad satisfaciendum. Unde Theologi eadem opera, per quæ homo potest satisfacere pro seipso, assignant ad satisfaciendum pro aliis, sive vivis, sive defunctis, quæ reducent ad illa tria, orationem, eleemosynam, jejunium. Quæ etiam in decretis, et sanctis Patribus invenimus, ut in superioribus citatum est; omittimus autem sacrificium, quod ab eis frequenter additur, quia non agimus de satisfactione ex opere operato, sed ex opere operantis, et sub hac ratione sacrificium, et quodlibet opus religionis sub oratione comprehenditur.

Num opus externum præcise sumptum pro alio oblatum illi prosit ad poenæ remissionem.

11. *Primus dubii sensus.* — *Posterior et germanus dubii sensus.* — Est autem hic speciale dubium, an opus externum, per se ac præcise sumptum, pro alio factum, possit illi ad satisfactionem seu remissionem poenæ prodesse. In quo est considerandum, duobus modis posse unum pro alio operari. Primo, nomine suo, quia nimis ipse facit illud opus tanquam proprium, et fructum ejus quoad satisfactionem donat alteri, vel proprio motu, vel ad petitionem alterius. Non enim repugnat operari hoc modo pro alio, proprio nomine, et virtute ipsius operantis, et id facere rogatum et excitatum ab altero; nam hoc totum possumus ab alio postulare. Et in hoc modo satisfaciendi pro alio ex opere operantis certum est, opus externum per se solum non sufficere ad effectum suffragii; non quod ipsum opus externum conjunctum interno non addat illi aliquem valorem ad satisfaciendum,

ut supra visum est, sed quod requirat in ipsomet operante internam voluntatem bonam et aptam ad satisfaciendum, a qua tale opus procedat. Nam in hoc modo suffragandi totum id, quod requiritur ex parte operis ad satisfaciendum pro se, a fortiori requiritur ad satisfaciendum pro alio; constat autem neminem satisfacere pro se per externum opus nisi ut conjunctum, et informatum voluntate interna proportionata; idem ergo requiritur in hoc modo satisfaciendi pro alio nomine proprio. Esta autem aliud modus suffragandi alterius per opus externum factum nomine alterius, id est, quod aliquis facit ut instrumentum alterius, quod potest dici alter facere per ipsum; et in hoc genere suffragii habet maxime locum dubitatio posita, quæ clarius, et frequentius cernitur in suffragiis pro defunctis, quamvis cum proportione possit idem reperiri inter vivos. Est ergo quotidianum, ut homo ante mortem præcipiat fieri eleemosynas pro sua anima post mortem, quas postea hæredes, vel curatores animæ tribunt, et tunc dicuntur illi suffragium ferre defuncto tanquam instrumenta ejus, nomine ipsius. Difficultas ergo est, an illud opus externum, quod est dare eleemosynam, sit per se satisfactorium defuncto independenter a voluntate ejus, per quem executioni mandatur, id est, sive illa sit bona, sive mala, sive hominis justi, sive peccatoris.

12. *Ratio pro parte negativa.* — *Solutio.* — Videtur enim opus illud amplius satisfactorium non esse pro defuncto, quia illa satisfactio non est futura ex opere operato (propterea enim non agimus de sacrificio; alia enim opera non habent talem effectum ex opere operato); opus autem externum non est satisfactorium ex opere operantis, nisi quantum procedit ab interna voluntate, illaque conjugatur; ergo opus illud externum per se sumptum non potest satisfactionem addere. Dices, opus illud non solum procedere a proxima voluntate ministri exequentis, sed etiam a voluntate defuncti mandantis illud opus fieri, quæ voluntas bona fuit et satisfactoria; hoc ergo satis erit, ut illud opus externum satisfactorium sit; cum enim dicitur præcise ac solitaria sumi, intelligitur comparatione facta ad proximum operantem, non vero ablato respectu ad voluntatem mandantis. Sed contra, quia licet opus illud externum comparetur ad voluntatem mandantis tanquam objec- tum, et tanquam effectus ejus, non vero tanquam actio humana ipsiusmet mandantis,

quia jam non procedit humano modo, et libere a tali voluntate; at vero satisfactio requirit opus humanum, per quod fiat, et non sufficit quilibet effectus resultans, et procedens quovis modo ex præcedente voluntate. Nam, si quis, verbi gratia, sumpsit potionem amaram voluntarie in pœnitentiam vel mortificationem, quamvis postea ob eam causam patiatur gravissimos dolores, si circa illos nullam postea habeat voluntatem, vel, si fingamus jam tune non habere usum rationis, nihilominus de novo non satisfaceret per illos dolores, quia non sunt humani, et quia tunc non est in statu satisfaciendi. Sic ergo in præsenti, quidquid hæres postea faciat, defunctus nullam novam satisfactionem habebit, quia non est in statu satisfaciendi. Et similiter si quis vivens præcipit famulo facere eleemosynam ex suis bonis, si postea, quando famulus illam elargitur, ipse dormit, vel nihil de illa cogitat, nullam novam satisfactionem habebit propter externam largitionem, quia respectu illius jam non est humana actio.

43. Confirmatio.—Et confirmatur: nam ob hanc causam, qui præcipit famulo, ut alium interficiat, si postea, quando fit externum homicidium, ipse dormit, vel nihil de illo cogitat, nihil de novo peccat, nec est dignus apud Deum majori supplicio, quam fuerit ex vi prioris voluntatis, et mandati, non ob aliam causam, nisi quia, licet illa occisio sit effectus prioris voluntatis, tamen jam non est actio humana; ergo simili proportione in præsenti, etc. Confirmatur secundo, quia alias, etiam possent fideles præcipere, ut alii pro se jejunent, vel aliter se castigent, vel orient; et tunc opera illa externa facta ab aliis, ut ab instrumentis mandantis, etiamsi ab eis fiant in peccato, vel quoconque alio modo, erunt satisfactoria ex opere operantis respectu ipsius defuncti, quia non est major ratio de eleemosyna, quam de aliis operibus satisfactoriis. Consequens autem videtur valde absurdum, quia talia opera non sunt satisfactoria, nec virtutis, nisi ut procedunt a voluntate proximi operantis. Tandem confirmatur, quia alias, si eleemosyna legata a defuncto, mandaretur executioni sine ulla actione ipsius ministri, nihilominus adderet satisfactionem; ut verbi gratia, si hæres sit negligens vel injustus in implenda testatoris voluntate, et ideo alius, cui danda fuisset eleemosyna, occulte accipiat, ex vi hujus effectus accresceret satisfactio defuncto, et remissio pœnæ, quod videtur per se incredibile. Sequela vero patet, quia voluntas mi-

nistri nihil confert ad hanc satisfactionem, juxta hanc sententiam.

44. Rationes pro parte affirmativa.—Prima. Secunda. — **Tertia.** — Nihilominus, quod tale opus externum per se addat satisfactionem, suaderi potest primo, quia alias hæredes defunctorum, neque implendo hæc legata eleemosynarum quidpiam per se conferrent ad liberandam animam testatoris citius a purgatorio, nec, non implendo, essent in causa, ut diutius in purgatorio detineretur. Consequens est contra communem sensum fidelium, et contra multa decreta, quæ habentur, 43, q. 2, præsertim in c. *Qui oblationes 2*, ex Conc. Vasensi I, c. 4. Est etiam contra intentionem defunctorum, qui hæc legata relinquunt; quod si in ea intentione decipiuntur, error profecto est valde generalis in Ecclesia, quem deberent pastores et Doctores ejus auferre, ne illius occasione magno fructu satisfactionis privarentur fideles defuncti. Præterea, ipsa elargitio eleemosynæ habet specialem vim ad redimendum hominem a peccatis, ut Scriptura saepe significat, quod potissime dicitur, quia ex se habet vim satisfaciendi pro pœna temporali; ergo talis elargitio addita priori voluntati redimet speciali valore et satisfactione animam a peccato, quandoquidem est voluntaria ex vi prioris voluntatis. Tandem supra ostensum est, actum exteriore conserne per se aliquid ad satisfactionem, ut conjunctum interiori voluntati; ergo idem dicendum est in præsenti.

45. Propter has posteriores rationes plures Theologi hanc posteriore partem sequuntur, inter quos videtur esse D. Thom., in 4, d. 45, q. 2, art. 1, quæstiunc. 3, ubi ait: *Si aliquis in charitate decedens, præcipiat sibi suffragia fieri, vel alius præcipiat charitatem habens, illa suffragia valent defuncto, quamvis illi, per quos sunt, in peccato existant, et loquitur de suffragiis, quæ ex opere operantis prosunt; nam etiam inter viventes concedit, eleemosynam factam per instrumentum, seu famulum in peccato existentem, suffragari mandanti. Eamdem sententiam tenet Palud., d. 45, q. 1, art. 1, concl. 3 et 5; Bonav., art. 2, q. 2; et Sot. ibi, q. 2, art. 1, concl. 4; Navarr., de Orat., c. 19, n. 59 et seq. Qui omnes requirunt, ut saltem is, qui mandat fieri eleemosynam, aut aliud pium opus, sit in statu gratiæ; nam, si ille etiam esset in peccato mortali, non esset unde talis actio acciperet valorem. Addit vero Supplementum Gabr., dict. dist. 45, q. 2, art. 2*

etiamsi quis sit in peccato mortali, quando condit testamentum, si postea in gratia moriatur, id satis esse, ut consequatur effectum suffragii. Sed id profecto probabile non est, nisi addatur hujusmodi tesiatorem jam in gratia constitutum, ante mortem prius mandatum sua voluntate confirmasse, ita ut opus postea factum originem ducat ab aliqua voluntate hominis grati. Quod notavit Gabr., lect. 56 in canonem; et Richard., dist. 45, art. 2, q. 4, qui addit, etiamsi quis vivens sit in peccato mortali eo tempore, quo minister exequitur opus a se præceptum, si tamen quando præcepit erat in gratia, nihilominus non privari fructu talis operis, quia illud opus non progreditur a mandante, neque habet valorem ab illo secundum statum illius temporis in quo fit opus, sed illius in quo mandatum est. Verumtamen, si intelligat illud opus ita esse fructuosum, ut statim possit habere effectum remissionis pœnæ temporalis in homine existente in peccato mortali, mihi non videtur probabile; alias etiam defuncte in peccato mortali posset prædesse opus, quod in statu gratiæ legatum fuit, ad remissionem alicujus pœnae debitæ, saltem pro culpis remissis, quod falsum esse constat ex supra dictis, et notavit Gabr., loco proxime citato. Si vero intelligat, tale opus prædesse, quia in se est veluti opus vivum, pro eo tempore mortificatum propter statum peccati ipsius mandantis, quod tamen possit reviviscere, ipso mandante resurgente a peccato, sic esset magis tolerabilis opinio.

46. Posterior opinio affirmans impugnat. — Verumtamen, ut verum fatear, tota hæc sententia, quamvis probabilis sit propter auctoritatem tantorum Doctorum, mihi est valde dubia, intellecta de fructu satisfactionis; nec possum illi fidem præbere, quia non video rationem urgentem, et, quæ primo loco factæ sunt, mihi videntur valde difficiles. Et præsertim inter viventes non video quomodo eleemosyna facta per famulum ex præcepto domini, qui tempore executionis dormit, aut nihil de ea re cogitat, quomodo, inquam, aliquem fructum satisfactionis, vel remissionis pœnæ illi de novo conferat, cum jam nihil humano modo operetur, nec illud opus externum sit actus humanus ejus, cumque ex eo nullam pœnam, aut difficultatem novam moraliter patiatur, quod videtur intrinsece necessarium ad rationem satisfactionis. Unde quando ille præcepit ex bonis suis eleemosynam dari, tunc et meruit, et satisfecit per il-

48. Prima sententia negans admittitur. — *Hæc opera externa per accidens prædesse posse mandanti.* — Probabilissimum ergo mihi videtur, in hujusmodi actibus totam satisfactionem esse positam in actu volendi, ac præcipiendo tale opus, postea vero *ex vi solius externi*